

ZAKON O INOVACIONOJ DJELATNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se organizacija, uslovi, način finansiranja i podsticanja inovacione djelatnosti radi unapređenja nacionalnog inovacionog sistema putem razvoja inovacionih kapaciteta i inovacione infrastrukture, za potrebe ekonomskog razvoja Crne Gore, kao i druga pitanja od značaja za inovacionu djelatnost.

Inovaciona djelatnost

Član 2

Inovaciona djelatnost podrazumijeva skup aktivnosti države i lokalne samouprave, poslovnog sektora, naučne i akademske zajednice, civilnog sektora i građana, čiji je cilj modernizacija privrede, razvoj i primjena inovacija proizvoda i procesa, upotreba inovativnih proizvodnih tehnologija, uvođenje novih poslovnih modela i sl., kao i razvoj kapaciteta i infrastrukture za navedene aktivnosti.

Nacionalni inovacioni sistem

Član 3

Nacionalni inovacioni sistem čine međusobno povezani subjekti, Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju i Fond za inovacije Crne Gore, koji upravljaju inovacionom djelatnošću, podstiču njen razvoj i finansiraju je, kao i subjekti koji obavljaju inovacionu djelatnost, subjekti koji obezbjeđuju inovacionu infrastrukturu, investitori u inovacionu djelatnost i drugi subjekti iz oblasti nauke, obrazovanja i privrede, koji doprinose razvoju inovacionih kapaciteta, stvaranju ideja i primjeni inovacija.

Inovaciona politika

Član 4

Inovaciona politika obuhvata strategije i programe kojima se utvrđuju pravci razvoja, prioriteti i mjere za potrebe podsticanja inovacione djelatnosti i unapređenja nacionalnog inovacionog sistema.

Inovacionom politikom utvrđuju se prioriteti i pravci razvoja inovacione djelatnosti, kroz strategiju pametne specijalizacije i druge strategije i programe kojima se uređuje oblast inovacija, koje donosi Vlada na predlog Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju (u daljem tekstu: Savjet).

Strategija pametne specijalizacije donosi se na period od šest godina, a druge strategije i programi kojima se uređuje oblast inovacija donose se na period od pet godina.

Dostupnost

Član 5

Obavljanje inovacione djelatnosti je slobodno i dostupno svima pod jednakim uslovima.

U korišćenju podsticajnih mjera po osnovu obavljanja inovacione djelatnosti subjekti inovacione djelatnosti su ravnopravni, pod uslovima propisanim zakonom.

Subjekti inovacione djelatnosti

Član 6

Subjekti inovacione djelatnosti su:

- subjekti koji obavljaju inovacionu djelatnost;
- subjekti inovacione infrastrukture;
- subjekti koji ulažu u inovacionu djelatnost; i
- ostali subjekti inovacione djelatnosti.

Vrste inovacija

Član 7

Vrste inovacija su:

- inovacija proizvoda i usluga, inovacija poslovnog procesa ili njihova kombinacija;
- tehnološke ili ne-tehnološke inovacije; i
- inovacije u privrednom sektoru, inovacije u javnom sektoru i socijalne inovacije.

Inovacija iz stava 1 ovog člana mora biti novina za pravno lice, za domaće, regionalno ili međunarodno tržište.

Vrste inovativnih aktivnosti

Član 8

Inovativne aktivnosti koje obavljaju subjekti inovacione djelatnosti radi stvaranja inovacija, su:

- istraživanje i razvoj;
- inženjerstvo, projektovanje, dizajn i druge kreativne aktivnosti;
- marketing i brendiranje;
- aktivnosti vezane za kreiranje i zaštitu intelektualne svojine;
- obrazovanje i obuka zaposlenih za korišćenje inovacija;
- razvoj softvera i baze podataka;
- kupovina, iznajmljivanje ili akvizicija osnovnih sredstava - objekata i specijalizovane opreme ili sopstvena proizvodnja ovih dobara radi stvaranja inovacija;
- upravljanje inovacijama; i
- druge aktivnosti radi stvaranja inovacija.

Subjekt inovacione djelatnosti može realizovati inovativne aktivnosti iz stava 1 ovog člana samostalno ili u saradnji sa drugim subjektima.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 9

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 10

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **inovacija** je novi ili poboljšani proizvod ili proces ili kombinacija proizvoda i procesa, koji se značajno razlikuje od postojećih ili prethodnih proizvoda ili procesa i koji je stavljen na raspolaganje potencijalnim korisnicima (proizvod) ili stavljen u upotrebu (proces);
- 2) **inovacija proizvoda** je novi ili poboljšani proizvod ili usluga, koja se značajno razlikuje od prethodnih proizvoda ili usluga pravnih ili fizičkih lica i koja je uvedena na tržište;
- 3) **inovacija poslovnog procesa** je novi ili poboljšani poslovni proces za jednu ili više poslovnih funkcija, koji se značajno razlikuje od prethodnih poslovnih procesa pravnog ili fizičkog lica i koji je ovo lice stavilo u upotrebu;
- 4) **inovacija poslovnog modela** podrazumijeva sveobuhvatnu promjenu ključnog poslovnog procesa (proizvodnja, logistika, marketing, poslovna saradnja), kao i glavnog proizvoda i usluge, u cilju postizanja značajnog rasta privrednog društva, zasnovanog na savremenim tehnologijama;
- 5) **tehnološka inovacija** podrazumijeva inovaciju koja se zasniva na savremenom tehnološkom dostignuću, dok **ne-tehnološka inovacija** podrazumijeva inovaciju u organizaciji ili menadžmentu, inovaciju u dizajnu tj. korisnički orijentisanu inovaciju koja se razvija kroz zajedničku izradu inovativnog rješenja sa korisnicima;
- 6) **inovacija u javnom sektoru** je novi ili poboljšani proizvod ili proces ili kombinacija proizvoda i procesa, koji se značajno razlikuje od prethodnih proizvoda ili procesa, u nadležnosti organizacije iz javnog sektora – države ili lokalne samouprave, razvijena sa učešćem poslovnog sektora ili bez njega i može da uključuje javno-privatno partnerstvo;
- 7) **socijalna inovacija** predstavlja nove ideje koje na djelotvorniji način zadovoljavaju potrebe društva, kreiraju društvene odnose i nove oblike saradnje, a mogu biti proizvodi ili modeli;
- 8) **inovativna aktivnost** podrazumijeva sve naučne, tehnološke, organizacione, finansijske i komercijalne procese koji vode ili su predviđeni da vode ka razvoju ili implementaciji inovacija, i može biti: inovativna aktivnost istraživanja i razvoja i inovativna aktivnost koja nije istraživanje i razvoj;

- 9) inovativni projekat** je skup aktivnosti, koji kreiraju pravna i/ili fizička lica, sa jasno definisanim ciljem, modelom upravljanja projektom, potrebnim resursima, vremenskim okvirom i očekivanim rezultatima, a čijim sprovođenjem se realizuju programi inovacione djelatnosti i podstiče razvoj novih ili poboljšanih proizvoda, usluga ili procesa i njihovo uvođenje na tržište, odnosno u upotrebu;
- 10) inovativni program** predstavlja skup inovativnih projekata i aktivnosti, koji kreiraju subjekti inovacione djelatnosti, sa jasno definisanim ciljem, prioritetima, organizacijom rada, potrebnim resursima, vremenskim okvirom i očekivanim rezultatima, a čijim se sprovođenjem realizuje razvojna strategija jednog subjekta inovacione djelatnosti i ostvaruje njegovo strateško usmjeravanje ka inovacijama kao faktoru jačanja konkurentnosti;
- 11) istraživanje i razvoj (I&R)** predstavlja kreativnu i sistematičnu aktivnost koja se preduzima u cilju povećanja korpusa znanja i osmišljavanja novih primjena postojećeg znanja, i mora biti: nova, kreativna, neizvjesnog rezultata, sistematična i prenosiva i / ili ponovljiva. I&R obuhvata tri vrste istraživanja: osnovno istraživanje, primijenjeno istraživanje i eksperimentalni razvoj;
- 12) pronalazak** je rezultat kreativnog razmišljanja pojedinca ili tima, odnosno razvijanja koncepta ideje za novi proizvod, uslugu ili proces sa potencijalom da se transformiše u inovaciju;
- 13) transfer tehnologije** je proces prenosa znanja i tehnologije koji se odvija između naučnih institucija, naučnih institucija i privrede, kao i između privrednih subjekata na domaćem ili međunarodnom tržištu, kako bi se omogućio dalji razvoj proizvoda, usluga, procesa i tehnologija, zaštita intelektualne svojine i podrška za njihovu komercijalizaciju;
- 14) program inovacione djelatnosti** je dio inovacione politike kojim se definišu mjere za unapređenje komercijalizacije inovacija, kreiranje posebnih uslova za razvoj naprednih tehnologija, razvoj inovacione infrastrukture, izgradnju kapaciteta za inovacionu djelatnost, međunarodnu saradnju u inovacijama i druge aktivnosti koje se sprovode u saradnji subjekata nacionalnog inovacionog sistema;
- 15) subjekat koji obavlja inovacionu djelatnost** je pravno lice osnovano u skladu sa posebnim zakonom i sa sjedištem u Crnoj Gori i fizičko lice koje kreira inovaciju, plasira nova znanja i tehnologije, na originalan i sistematičan način vrši primjenu naučnih rezultata i savremenih tehnoloških procesa u cilju kreiranja ili primjene inovacija;
- 16) inovaciona infrastruktura** obuhvata objekte, tehničko-tehnološku opremu, softver i mrežu znanja za podršku realizaciji inovacione djelatnosti, koju odgovarajući subjekat obezbjeđuje u cilju širenja znanja i svijesti o inovacijama, podrške kreiranju i jačanju inovativnih privrednih subjekata, valorizacije rezultata I&R, poboljšanja inovativnih kapaciteta privrede i univerziteta, internacionalizacije poslovanja i naučnih aktivnosti, saradnje između privrednog, naučnog, akademskog i javnog sektora i jačanja naučne baze društva;

- 17) startup** je novoosnovano privredno društvo koje nije starije od pet godina i koje kreira, razvija i stavlja u upotrebu inovacije sa visokim potencijalom rasta na međunarodnom tržištu;
- 18) spinof** je novoosnovano privredno društvo nastalo kao rezultat naučnih istraživanja ili transfera tehnologija, izdvajanjem iz postojećeg pravnog lica, s ciljem komercijalne eksploatacije rezultata istraživanja ili inovacija;
- 19) pronalazač** je fizičko lice koje samostalno obavlja inovacionu djelatnost i bavi se istraživanjem i kreiranjem idejnog rješenja, novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili tehnologije, prototipa, novih metoda ili drugih oblika intelektualne svojine koja može biti zaštićena na nacionalnom ili međunarodnom nivou;
- 20) inovator** je fizičko lice koje samostalno obavlja inovacionu djelatnost na način da rezultate svog istraživanja i kreiranja idejnog rješenja, novog ili bitno poboljšanog proizvoda, usluge ili tehnologije, prototipa, novih metoda ili drugih oblika intelektualne svojine koja može biti zaštićena na nacionalnom ili međunarodnom nivou, koristi u svrhu komercijalizacije;
- 21) frilenser** je domaće ili strano fizičko lice koje ima boravište u Crnoj Gori i koje samostalno obavlja inovativne aktivnosti pružajući intelektualne usluge, za potrebe domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- 22) investitor u inovacionu djelatnost** je pravno ili fizičko lice koje ulaže sredstva u druge subjekte koji realizuju inovacionu djelatnost, i to u udjele ili akcije startupova, spinofova i fondova rizičnog kapitala za ulaganje u subjekte koji realizuju inovacionu djelatnost ili donira sredstva naučnoistraživačkim ustanovama, subjektima inovacione infrastrukture ili startupovima i spinofovima. Fizičko lice može biti i "biznis anđeo", koji pored finansijskih sredstava ulaže i sopstveno znanje, iskustvo i mrežu kontakata radi unapređenja inovacione djelatnosti;
- 23) klaster** je mreža međusobno povezanih pravnih i/ili fizičkih lica iz srodnih privrednih grana sa širokim opsegom među-privrednih odnosa, i predstavlja grupu povezanih ekonomskih subjekata, istraživačkih ustanova, koje su prostorno blisko locirane i zajednički razvijaju specijalizovanu ekspertizu, vještine, usluge, resurse i mrežu dobavljača i kupaca; i
- 24) rizični (venture) kapital** uključuje formalni i neformalni rizični kapital koji se vlasnički ulaže u privredno društvo visokog potencijala rasta sa ciljem pokretanja, ranog razvoja ili širenja poslovanja, preuzimajući na sebe rizik sa namjerom ostvarivanja visokih profitnih stopa na uloženi kapital.

II. REALIZACIJA INOVACIONE DJELATNOSTI

Inovativni programi i projekti

Član 11

Inovaciona djelatnost koja se finansira iz sredstava organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave ili fonda koji podstiče inovacionu djelatnost, realizuje se kroz inovativne programe i projekte, u skladu sa prioritetima utvrđenim strategijama i programima kojima se uređuje oblast inovacija.

Inovaciona djelatnost realizuje se i kroz posebne programe i projekte pravnih i fizičkih lica u Crnoj Gori.

Bliže uslove i postupak za odobravanje i način korišćenja sredstava za inovacionu djelatnost iz stava 1 ovog člana, propisuje organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave koja realizuje program podrške ili fond koji podstiče inovacionu djelatnost, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna pomoć.

Javni konkurs

Član 12

Organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave, kao i fond koji podstiče inovacionu djelatnost, raspisuje javni konkurs za finansiranje inovativnih programa i projekata iz člana 11 stav 1 ovog zakona, u skladu sa raspoloživim sredstvima.

Ocjenjivanje inovativnog programa i projekta

Član 13

Ocjenjivanje inovativnih programa i projekata iz člana 11 stav 1 ovog zakona, vrše nezavisni eksperti koje imenuje organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave ili fond koji realizuje program podrške, uz poštovanje načela nezavisnosti, nepristrasnosti, objektivnosti, preciznosti i konzistentnosti u ocjenjivanju.

Kriterijume za imenovanje eksperata, kao i postupak ocjene inovativnih programa i projekata iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave ili fond koji realizuje program podrške.

Ugovor o realizaciji inovativnog programa i projekta

Član 14

Međusobna prava i obaveze između organa državne uprave, odnosno jedinica lokalne samouprave i fonda koji finansira inovativni program ili projekat podrške i korisnika sredstava za odobreni inovativni program ili projekat iz člana 11 ovog zakona uređuju se ugovorom.

Prava intelektualne svojine

Član 15

Korišćenje prava intelektualne svojine koja proističu iz rezultata inovativnog programa ili projekta, uređuje se ugovorom iz člana 14 ovog zakona, u skladu sa propisima koji uređuju oblast prava intelektualne svojine.

Baza podataka

Član 16

Organ državne uprave nadležan za poslove nauke i inovacija (u daljem tekstu: Ministarstvo) uređuje i vodi bazu podataka za oblast inovacione djelatnosti.

Subjekti inovacione djelatnosti dužni su da, na zahtjev Ministarstva, dostavljaju potrebne podatke radi vođenja baze podataka.

Ministarstvo obrađuje dostavljene podatke isključivo za potrebe inovacione djelatnosti, vršenja nadzora i obezbjeđivanja i kontrole sredstava, praćenja i analiziranja stanja u inovacionoj djelatnosti, kao i u statističke svrhe.

Savjet

Član 17

Savjet upravlja inovacionom djelatnošću kroz ostvarivanje saradnje organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, privrede i drugih subjekata.

Nadležnost Savjeta

Član 18

Savjet analizira stanje i dostignuća u inovacionoj djelatnosti, daje stručne predloge i ima ovlašćenje da:

- predlaže Vladi politike i strategije kojima se uređuje oblast inovacija i tehnološkog razvoja u Crnoj Gori;
- daje mišljenje na predloge zakona i drugih propisa iz oblasti inovacione djelatnosti i drugih oblasti, koji obezbjeđuju opšte uslove za podsticaj inovacione djelatnosti i korišćenje njenih rezultata;
- prati ostvarivanje strategija kojima se uređuje oblast inovacija i tehnološkog razvoja u Crnoj Gori;
- utvrđuje programe od opšteg interesa u oblasti inovacija i pametne specijalizacije;
- sarađuje sa drugim savjetima i subjektima nacionalnog inovacionog sistema; i
- vrši druge poslove propisane ovim zakonom i aktom o osnivanju Savjeta.

Sastav Savjeta

Član 19

Savjet imenuje Vlada, na period od četiri godine.

Savjet se imenuje iz reda predstavnika Vlade, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, naučne, akademske i poslovne zajednice, kao i iz reda istaknutih stručnjaka koji daju doprinos u razvoju inovacione djelatnosti.

Aktom o obrazovanju Savjeta utvrđuje se broj, sastav, način izbora i razrješenja članova Savjeta i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Rad Savjeta

Član 20

Rad Savjeta je javan.

Savjet je dužan da svoje zaključke, preporuke i mišljenja učini dostupnim javnosti.

Sredstva za rad Savjeta obezbjeđuju se iz sredstava budžeta Crne Gore.

III. SUBJEKTI INOVACIONE DJELATNOSTI

Pravna lica koja obavljaju inovacionu djelatnost

Član 21

Naučnoistraživačke ustanove, centri izvrsnosti i ustanove visokog obrazovanja mogu biti subjekti inovacione djelatnosti ako obavljaju inovativne aktivnosti.

Subjekti iz stava 1 ovog člana mogu organizovati posebne organizacione jedinice za realizaciju inovativnih programa ili projekata.

Druga pravna lica koja obavljaju inovacionu djelatnost

Član 22

Privredna društva, startapovi, spinofovi i druga pravna lica, odnosno djelovi pravnih lica, mogu biti subjekti inovacione djelatnosti ako razvijaju, stavljaju na tržište ili u upotrebu inovacije nastale kao rezultat sopstvenih inovativnih aktivnosti ili inovativnih aktivnosti drugih subjekata.

Fizička lica koja obavljaju inovacionu djelatnost

Član 23

Pronalazači, inovatori, frilenseri i druga fizička lica mogu biti subjekti inovacione djelatnosti ako obavljaju inovativne aktivnosti koje za rezultat imaju kreiranje inovacija.

Vrste subjekata inovacione infrastrukture

Član 24

Subjekti inovacione infrastrukture obezbjeđuju podršku za realizaciju inovacione djelatnosti.

Subjekti inovacione infrastrukture mogu biti:

- naučno-tehnološki park;
- inovaciono-preduzetnički centar;
- poslovno-tehnološki inkubator;
- centar za transfer tehnologija;
- klasterska organizacija; i
- drugi subjekti inovacione infrastrukture.

Subjekt iz stava 2 ovog člana može da bude osnovan kao privredno društvo ili u drugom obliku organizovanja.

Subjekt iz stava 2 al. 3, 4 i 6 ovog člana može biti osnovan i kao dio pravnog lica.

Subjekt iz stava 2 al. 1 i 2 ovog člana koji je u većinskoj državnoj svojini, vrši javna ovlašćenja za poslove iz svoje djelatnosti.

Naučno-tehnološki park

Član 25

Naučno-tehnološki park je subjekat inovacione infrastrukture, koji obezbjeđuje korišćenje specijalizovanog poslovnog prostora i opreme, stručnih i savjetodavnih usluga inovativnim pravnim i fizičkim licima.

Naučno-tehnološki park pruža usluge i sprovodi aktivnosti usmjerene ka umrežavanju akademske zajednice i privrede, stimulanju i upravljanju transferom znanja i visokih tehnologija, unapređenju internacionalizacije poslovanja i komercijalizacije naučnih istraživanja, stvaranju novih i razvoju postojećih inovativnih privrednih društava, kreiranju i primjeni inovacija zasnovanih na vrhunskim naučnim rezultatima promovišući kulturu inovacija i konkurentnost privrednih društava i institucija baziranih na znanju sa ciljem razvoja privrede i države u cjelini.

Subjekt inovacione infrastrukture iz člana 24 stav 2 al. 2 do 6 ovog zakona može da dobije status člana naučno-tehnološkog parka.

Korisnik usluga subjekta iz stava 1 ovog člana može dobiti status člana naučno-tehnološkog parka.

Prava i obaveze između naučno-tehnološkog parka i njegovih članova uređuju se ugovorom.

Inovaciono-preduzetnički centar

Član 26

Inovaciono-preduzetnički centar je subjekat inovacione infrastrukture, koji obezbjeđuje korišćenje specijalizovanog prostora i opreme, stručnih i savjetodavnih usluga, kao i pružanje informaciono-tehničkih obuka inovativnim pravnim i fizičkim licima, kao i preduzetnicima.

Aktivnosti inovaciono-preduzetničkog centra su usmjerene na povezivanje sa potencijalnim partnerima za učešće u nacionalnim i međunarodnim programima, projektima i fondovima iz različitih oblasti nauka s ciljem stvaranja novih i razvoja postojećih kompanija baziranih na inovacijama i transferu znanja, za potrebe privrednog razvoja na lokalnom ili regionalnom nivou.

Prava i obaveze između inovaciono-preduzetničkog centra i korisnika njegovih usluga uređuju se ugovorom.

Poslovno-tehnološki inkubator

Član 27

Poslovno-tehnološki inkubator je subjekat inovacione infrastrukture čija je osnovna djelatnost stavljanje na raspolaganje poslovnog prostora, administrativnih, tehničkih, stručnih i savjetodavnih usluga preduzetnicima, subjektima inovacione djelatnosti i ostalim novoosnovanim kompanijama koje se bave inovacijama, razvojem ili primjenom postojećih i novih tehnoloških rješenja sa ciljem podrške privrednom razvoju na lokalnom nivou.

Prava i obaveze između poslovno-tehnološkog inkubatora i korisnika njegovih usluga uređuju se ugovorom.

Centar za transfer tehnologija

Član 28

Centar za transfer tehnologija je subjekat inovacione infrastrukture, najčešće u sastavu univerziteta ili naučno-tehnološkog parka, čija je osnovna djelatnost obavljanje poslova transfera novih tehnologija privrednim društvima, podrška u primjeni inovacija, podsticanje realizacije i komercijalizacije transfera tehnologija, savjetodavne usluge i pružanje pomoći u zaštiti i korišćenju prava intelektualne svojine.

Klasterska organizacija

Član 29

Klasterska organizacija je subjekat inovacione infrastrukture ako podržava jačanje saradnje, umrežavanja i učenja u inovacionim klasterima i pruža podršku kroz obezbjeđenje ili usmjeravanje specijalizovanih usluga u cilju podsticanja inovativnih aktivnosti, posebno u mikro, malim i srednjim preduzećima i radi na razvoju strateškog partnerstva između klastera na domaćem i međunarodnom tržištu.

Drugi subjekti inovacione infrastrukture

Član 30

Infrastrukturnu podršku mogu pružati i drugi subjekti ako u okviru svoje djelatnosti pružaju podršku pravnim i fizičkim licima koja obavljaju inovacionu djelatnost.

Subjekti koji ulažu u inovacionu djelatnost i drugi subjekti inovacione djelatnosti

Član 31

Subjekti koji ulažu u inovacionu djelatnost i drugi subjekti inovacione djelatnosti su pravna i fizička lica koja ulažu u inovacionu djelatnost, podstiču ili promovišu inovacionu djelatnost, ili na drugi način pružaju podršku subjektima inovacione djelatnosti.

IV. REGISTAR INOVACIONE DJELATNOSTI

Registar

Član 32

U Registar inovacione djelatnosti (u daljem tekstu: Registar) upisuju se subjekti inovacione djelatnosti.

Bliže uslove za upis subjekata inovacione djelatnosti, postupak za upis, provjeru ispunjenosti uslova i brisanje iz Registra, propisuje Ministarstvo.

Vođenje Registra

Član 33

Ministarstvo vodi Registar u elektronskom obliku.

Registar je dostupan javnosti preko internet stranice Ministarstva.

Sadržaj Registra, način upisa i brisanja iz Registra propisuje Ministarstvo.

V. NADZOR I FINANSIRANJE

Nadzor

Član 34

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

Finansiranje subjekata inovacione djelatnosti

Član 35

Subjekti inovacione djelatnosti iz čl. 21 do 24 ovog zakona, mogu se finansirati iz:

- sopstvenih prihoda;
- komercijalizacije inovacija, odnosno prenosom, prodajom ili licenciranjem rezultata svojih inovativnih aktivnosti;
- fondova rizičnog kapitala;
- sredstava investitora u inovacionu djelatnost;
- nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova;
- budžeta Crne Gore;
- budžeta jedinica lokalne samouprave;
- fonda koji podstiče inovacionu djelatnost;
- donacija, sponzorstava i legata; i
- drugih izvora.

Prioritet za finansiranje

Član 36

Vlada može utvrditi prioritet u finansiranju inovativnih programa i projekata koji se realizuju na osnovu međunarodnih programa saradnje, kao i programa od opšteg interesa.

VI. FOND ZA INOVACIJE CRNE GORE

Osnivanje

Član 37

Radi efikasnog sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava u cilju podsticanja inovacione djelatnosti Vlada osniva Fond za inovacije Crne Gore (u daljem tekstu: Fond).

Fond se osniva kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

Djelatnost Fonda

Član 38

Djelatnost Fonda je:

- sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora;
- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije, u skladu sa odlukama Savjeta;
- utvrđivanje instrumenata podrške i načina korišćenja sredstava Fonda;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno jedinicama lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;
- tehnička i savjetodavna pomoć organima državne uprave u okviru programa nacionalne, međunarodne i međuregionalne saradnje, usmjerenih na razvoj inovativnog preduzetništva i transfera tehnologija;
- nadzor i praćenje realizacije programa i projekata u nadležnosti Fonda;
- drugi poslovi u skladu sa ovim zakonom, aktom o osnivanju i statutom Fonda.

Djelatnost iz stava 1 ovog člana Fond realizuje na način utvrđen statutom i opštim aktima Fonda.

Obezbjeđivanje sredstava za rad Fonda

Član 39

Fond stiće sredstva za rad iz:

- budžeta Crne Gore;
- nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i fondova;
- prihoda od donacija, legata i sponzorstava;
- prodajom udjela ili akcija ili iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udjele;
- prihoda privrednih društava od projekata koje finansira Fond; i
- drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1 alineja 1 ovog člana obezbjeđuju se na osnovu godišnjeg programa rada Fonda.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za obrazovanje Savjeta

Član 40

Savjet iz člana 19 ovog zakona obrazovaće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do obrazovanja Savjeta iz stava 1 ovog člana, funkciju Savjeta obavljaće dosadašnji Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju.

Danom konstituisanja Savjeta u skladu sa ovim zakonom, prestaje mandat članova Savjeta imenovanih u skladu sa Odlukom o osnivanju Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju („Službeni list CG”, broj 56/19).

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 41

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primijenjivaće se podzakonski akti donešeni na osnovu Zakona o inovativnoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 42/16), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za donošenje osnivačkog akta Fonda

Član 42

Akt o osnivanju Fonda donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upis u Registar

Član 43

Pravna lica koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona upisana u Registar inovativnih organizacija dužna su da Ministarstvu dostave zahtjev za upis u Registar inovacione djelatnosti, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 44

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o inovativnoj djelatnosti („Službeni list CG”, broj 42/16).

Stupanje na snagu

Član 45

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Ministarstvo nauke

**IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI
O NACRTU ZAKONA O INOVACIONOJ DJELATNOSTI**

Javna rasprava o Nacrtu Zakona o inovacionoj djelatnosti sprovedena je u trajanju od 20 dana, u periodu od 18. juna do 8. jula 2020. godine.

Obavještenje o sprovođenju javne rasprave bilo je objavljeno na internet stranici Ministarstva nauke i portalu e-uprave, 18. juna 2020. godine.

Javna rasprava je sprovedena dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku, putem adrese predviđene Javnim pozivom, kao i raspravom na Okruglom stolu koji je održan 6. jula 2020. godine u Podgorici, u organizaciji Ministarstva nauke.

Ovlašćeni predstavnici Ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi: ministarka nauke dr Sanja Damjanović i članovi Radne grupe za izradu zakona.

Na Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici naučnoistraživačkih ustanova i ustanova visokog obrazovanja, inovativnih organizacija, privrednih subjektata, preduzetnika i nevladinih organizacija, koji su aktivno učestvovali u raspravi i dali korisne komentare na Nacrt Zakona.

Predstavnici Ministarstva nauke iznijeli su razloge za donošenje novog Zakona o inovacionoj djelatnosti i predstavili najvažnije novine koje će se Zakonom utvrditi, a koje su usklađene s pravnom tekovinom EU i obrazložili sadržinu i osnovne pravne institute koji su definisani u Nacrtu Zakona.

U raspravi koja je uslijedila, više učesnika je pohvalilo donošenje novog Zakona o inovacionoj djelatnosti. Predstavnici Ministarstva nauke odgovorili su na postavljena pitanja, primjedbe i sugestije, uz zaključak da će primjedbe na odredbe nacrtu Zakona sa javne rasprave, biti detaljno razmatrane.

U toku trajanja javne rasprave dobijeno je 7 komentara i sugestija, i to od:

1. AGROVITA – ECO d.o.o. Podgorica;
2. UPRAVA ZA STATISTIKU; Podgorica;
3. PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE, Podgorica;
4. BILD STUDIO, Podgorica;
5. SAVJET ZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKU DJELATNOST;
6. PRIMJEDBE S OKRUGLOG STOLA održanog 06. jula 2020. godine:
  - Miloš Mijović – FLEKA d.o.o. Podgorica; i
  - Ana Marković – UNIJA POSLODAVACA CRNE GORE;

Sve primjedbe, predlozi i sugestije dobijene od zainteresovanih strana tokom javne rasprave detaljno su razmatrani i svi predlozi koji su ocijenjeni kao prihvatljivi uvaženi su i uključeni u tekst Predloga ovog Zakona (prilog ovog dokumenta).

U nastavku je data tabela sa primjedbama, predlozima i sugestijama dostavljenim u toku javne rasprave, kao i odgovorima na iste, od strane obrađivača zakona.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: 16. jula 2020. godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu predloga zakona:
Ministarstvo nauke

Dr Sanja Damjanović,

Sanja Damjanović
ministarka nauke

Tabela primjedbi sa javne rasprave o Nacrtu Zakona o inovacionoj djelatnosti

Davalac primjedbe	Primjedba	Odgovor obrađivača
<p>AGROVITA EKO d.o.o. Podgorica</p>	<p>– Član 2 je jedna rečenica. Bilo bi jasnije kada bi se pretvorila u više rečenica.</p>	<p>Odbija se Ovim članom uređuje se definicija inovacione djelatnosti, odnosno da: „Inovaciona djelatnost podrazumijeva skup aktivnosti države i lokalne samouprave, poslovnog sektora, naučne i akademske zajednice, civilnog sektora i građana, čiji je cilj modernizacija privrede, razvoj i primjena inovacija proizvoda i procesa, upotreba inovativnih proizvodnih tehnologija, uvođenje novih poslovnih modela i sl., kao i razvoj kapaciteta i infrastrukture za navedene aktivnosti.“ Stoga se navedena definicija ne može razdvajati u više rečenica, odnosno stavova.</p>
	<p>Član 4: Pojasniti termin: Pametna specijalizacija.</p>	<p>Odbija se Termin pametna specijalizacija odnosi se na strateški dokument pod nazivom Strategija pametne specijalizacije, koji je utvrđen na nivou EU, a koji je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 20. juna 2019. godine, za period 2019-2024. godine, čime je Crna Gora postala prva zemlja nakon 28 država članica EU koja je usvojila ovu Strategiju.</p>
	<p>Član 11 stav 5: Predlažemo da umesto jedne bude 2 rečenice i to: 5) Tehnološka inovacija podrazumijeva inovaciju koja se zasniva na savremenom tehnološkom dostignuću.</p>	<p>Odbija se</p>

	<p>Ne-tehnološka inovacija podrazumijeva organizacionu i menadžersku inovaciju, inovaciju u dizajnu, ili korisnički orijentisanu inovaciju koja se razvija kroz zajedničku izradu inovativnog rješenja sa ranim korisnicima.</p>	
	<p>Član 27: Inovaciono-preduzetnički centar - Subjekt inovacione infrastrukture, osnovan kao: privredno društvo, kao dio naučnog-tehnološkog parka <i>ili kao dio registrovane inovacione organizacije</i>.</p>	<p>Odbija se Predlog davaoca primjedbe da Inovaciono-preduzetnički centar bude <i>dio registrovane inovacione organizacije</i>, ne može se prihvatiti jer je Inovaciono-preduzetnički centar subjekt inovacione infrastrukture, osnovan kao privredno društvo, ili kao dio naučno-tehnološkog parka, koji obezbjeđuje korišćenje specijalizovanog prostora i opreme, stručnih i savjetodavnih usluga, kao i pružanje informaciono-tehničkih obuka inovativnim pravnim i fizičkim licima, kao i preduzetnicima. Pored toga, institut „inovaciona organizacija” nije sadržan u ovom Nacrtu zakona, koji je zamijenjen institutom ”subjekti inovacione djelatnosti“.</p>
	<p>Definisanje zakonom inovacione djelatnosti koje su proizvod tradicije (prava registracije kao inovaciono pravo na nivou ograničenog geografskog porijekla). Kod nas u Crnoj Gori to su plemena i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Njeguška pršuta -Kolašinski lisnati sir -Nemasni sir sa Sinjajevine -Sir u mješini -Kalcifikacija (pržinjenje) u Bjelopavličkoj ravnici -Vodnjika -Jardum <p>Inovacije iz oblasti narodne medicine Crne Gore.</p>	<p>Odbija se</p> <p>-Pitanja su regulisana kroz druge zakone (zakoni kojim se regulišu oznake geografskog porijekla, patentni, autorska prava i sl.)</p>

	<p>Predlažemo da se definiše termin NOVINA kao preteča inovacija.</p> <p>Predlažemo da se definišu stimulatívne jere za inovacije koje se mogu primjeniti na domaćem tržištu ili inovacije koje se mogu primjeniti na stranu tržištu a za čime vlada ima posebno interesovanje.</p> <p>Procjenjujemo da je neophodno ovom nacrtu definisati zaštitni zanak odnosno oznaku inovacija realizovanih na prostoriju države Crne Gore.</p>	
<p>Uprava za statistiku-MONSTAT</p>	<p>Član 11 - Komentari se uglavnom odnose na definicije odredjenih pojmova koji se koriste u Zakonu. Upoređivali su ih sa definicijama EUROSTAT-a, koje koriste u njihovim istraživanjima.</p> <p>1) inovacija je novi ili poboljšani proizvod ili proces ili kombinacija proizvoda i procesa, koji se značajno razlikuje od prethodnih proizvoda ili procesa i koji je stavljen na raspolaganje potencijalnim korisnicima (proizvod) ili stavljen u upotrebu (proces);</p> <p>Na osnovu CIS metodologije, da bi nešto bilo inovacije mora da se ispune sva tri uslova, a to su:</p> <p>Inovacije su novi ili poboljšani proizvodi (robe ili usluge) ili procesi koji zadovoljavaju sljedeća tri kriterijuma:</p> <p>1.Značajno se razlikuju od proizvoda koji su prethodno bili ponuđeni na tržištu ili procesa korišćenih unutar firme.</p> <p>2.Primijenjeni su na tržištu ili su u upotrebi u firmi.</p> <p>3.Treba da su novi makar na nivou firme, što znači da inovacija ne mora da bude "nova za tržište" niti "nova za svijet".</p> <p>Na osnovu ovoga, u značenjima u nacrtu trebalo bi možda dodati dio pod tačkom 3.</p>	<p>Značenje pojedinih izraza: istraživanje i razvoj, inovacija, inovacija proizvoda inovativna aktivnost, inovativni projekat, inovativni program, transfer tehnologije, subjekat inovacione djelatnosti, inovaciona infrastruktura, startup, spinof, pronalazač, inovator, frilenser, investitor u naučnoistraživačku i inovacionu djelatnost i rizični kapital, usklađeno je i definisano na osnovu Frascati priručnika (OECD, 2015), Oslo uputstva, IV izdanje (OECD i Eurostat, 2018), međunarodnim standardima u oblastima naučnih istraživanja i inovacija, kao i na osnovu Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i Zakona o inovacionoj djelatnosti i ovog zakona.</p> <p>Međunarodna klasifikacija aktivnosti istraživanja i razvoja definisana je u okviru Frascati priručnika – Smjernice za prikupljanje podataka i izvještavanje o istraživanju i eksperimentalnom razvoju, koji je objavio OECD 2015. godine.</p> <p>OSLO uputstvo - Smjernice za prikupljanje, izvještavanje i korišćenje podataka o inovacijama, je međunarodno priznata metodologija za prikupljanje i korišćenje</p>

	<p>1) inovacija proizvoda je novi ili poboljšani proizvod ili usluga, koja se značajno razlikuje od prethodnih proizvoda ili usluga pravnih ili fizičkih lica i koja je uvedena na tržište;</p> <p>Inovacija proizvoda podrazumijeva novu ili znatno poboljšanu robu ili uslugu (proizvod) koja se u svojim komponentama ili osnovnim karakteristikama značajno razlikuje od prethodne robe ili usluge firme i koja je implementirana na tržištu. Inovacija mora biti nova za Vaše preduzeće, ali ne i nova u sektoru ili na tržištu. Najvažniji faktor je ocjena vašeg preduzeća o inovaciji.</p> <p>Uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - značajne promjene svojstava robe / usluge - digitalne robe ili usluge <p>Isključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostavnu ponovnu prodaju nove robe i promjene isključivo estetske prirode <p>U Nacrtu bi trebalo dodati dio koji se odnosi na razliku od prethodnih proizvoda tj. da se po osnovnim karakteristikama ili u svojim komponentama značajno razlikuje itd.</p> <p>Takođe, važno je navesti da Inovacija proizvoda mora biti nova za pravno ili fizičko lice (ne mora biti nova u sektoru</p> <p>2) inovacija poslovnog procesa je novi ili poboljšani poslovni proces za jednu ili više poslovnih funkcija, koji se značajno razlikuje od prethodnih poslovnih procesa pravnog ili fizičkog lica i koji je ovo lice stavilo u upotrebu;</p> <p>Na osnovu CIS metodologije: Inovacije u poslovnom procesu podrazumijevaju nove ili poboljšane poslovne procese za jednu ili više poslovnih funkcija (proizvodni proces, metod distribucije, aktivnost podrške za proizvode i sl.) koje se značajno razlikuju od prethodnih poslovnih procesa preduzeća i koje su</p>	<p>statistike inovacija, i od važnosti je za donosiocima odluka širom svijeta, vezanih za inovacije, kao i za statistiku inovacija. Sadrži definicije osnovnih koncepata inovacija, smjernice za prikupljanje podataka i klasifikaciju statistike inovacija. OSLO uputstvo zajednički objavljuju OECD i Eurostat, a IV izdanje je objavljeno 2018. godine.</p>
--	--	--

	<p>implementirane unutar kompanije. Inovacija treba da ima vidljivi uticaj na nivo produktivnosti, kvalitet proizvoda / usluge, trošak proizvodnje / distribucije. Uvedene procedure koje su omogućile uvođenje inovacija proizvoda, računaju se takođe kao inovacije u procesu. Ove inovacije treba da budu nove za Vaše preduzeće, ali preduzeće ne mora da je prvo koje ih je uvelo. Važan faktor je kako ih samo Vaše preduzeće ocjenjuje. Čisto organizacione promjene, kao što su nove prakse u upravljanju nijesu inovacije procesa.</p> <p>Predlog za Nacrt da se doda u zagradi koje su to poslovne funkcije.</p> <p>Kod proizvodnih inovacija važno je napomenuti da ona treba da bude nova za fizičko ili pravno lice, ali da ne mora da bude prvo koje ih je uvelo</p> <p>6) inovativna aktivnost podrazumijeva sve naučne, tehnološke, organizacione, finansijske i komercijalne procese koji vode ili su predviđeni da vode ka razvoju ili implementaciji inovacija, i može biti: inovativne aktivnosti istraživanja i razvoja i inovativne aktivnosti koje nijesu istraživanje i razvoj;</p> <p>Na osnovu CIS metodologije: Inovativne aktivnosti obuhvataju sve razvojne, finansijske i komercijalne aktivnosti preduzete od strane preduzeća, koja treba da rezultira inovaciju za firmu.</p>	
<p>PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE</p>	<p>Član 20 stav 2 – predlažu da se promijeni na način da se poslije riječi: „poslovne zajednice“ dodaju riječi: „Privredne komore Crne Gore“, iz razloga jer je PKCG organizovana na granskom principu, odnosno udruženja organizovana u PK su osnovni oblici rada i djelovanja i kroz njihov rad su obuhvaćeni svi sektori privrede.</p>	<p>Član 20 je preformulisan, a Aktom o osnivanju bliže će biti definisani, broj i sastav članova Savjeta</p>

<p>BILD STUDIO Podgorica</p>	<p>Član 7 - Jako su široko definisane inovaciju, što je dobro jer nam daje mogućnost da apliciramo za veći broj inovativnih projekata. Po našem mišljenju, jedino što nedostaje ovdje jeste da se proširi ovaj dio na inovacije na nivou Crne Gore, koje ujedno ne moraju biti inovacije regionalno i globalno. Dakle, to može da bude inovacija koja rješava neki gorući problem u Crnoj Gori a nije nešto novo u regionu i globalno ali jeste u okviru naše države, inovacija koja utiče na razvoj neke od prioriternih oblasti definisane kroz S3 (primjer neka nova grana turizma za koju postoji potencijal, ali nemamo strategiju razvoja i infrastrukturu), neke inovacije iz oblasti ekologije, koje opet nisu regionalno i globalno inovativni projekti, ali u skladu su sa našim definisanim prioritetima.</p>	<p>Ne želeći da narušavamo pravila konkurentnosti, ne možemo favorizovati domaće kompanije. MN uspostavlja dodatne mehanizme snaženja domaćeg ekosistema, mimo ovog zakona.</p>
	<p>Član 14 - Imenovanje eksperta - ovdje smo mišljenja da treba da se dopuni da eksperti trebaju da budu i međunarodni ali i eksperti iz Crne Gore. Ovo posebno ima smisla, ukoliko usvojite naš predlog i dodate ovaj dio za inovacije samo na nivou Crne Gore u članu 7. Smatramo da međunarodni eksperti ne mogu da urade adekvatno evaluaciju sami, jer nisu dovoljno upoznati kako stvari funkcionišu kod nas i treba im neko ko je ima jasniju sliku.</p>	<p>Predloženim zakonom je propisano je da se sastav Komisije, način izbora i razrješenja članova Komisije, način rada i odlučivanja Komisije, i druga pitanja od značaja za rad Komisije, utvrđuje posebnim aktom o obrazovanju Komisije.</p>
<p>SAVJET ZA NAUČNO- ISTRAŽIVAČKU DJELATNOST</p>	<p>Savjet je mišljenja da ne postoji potreba za formiranjem Savjeta za inovacionu djelatnost, uz ostavljanje mogućnosti Savjetu za naučnoistraživačku djelatnost da formira komisije/radna tijela za praćenje inovacione djelatnosti, te da podržava formiranje Savjeta za pametnu specijalizaciju.</p>	<p>Zakonom je predviđen Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju, u čijoj nadležnosti je da „prati ostvarivanje strategija kojima se uređuje oblast inovacija i tehnološkog razvoja u Crnoj Gori”</p>

PRIMJEDBE S OKRUGLOG STOLA održanog 06. jula 2020.		
Miloš Mijović – „Fleka“	<p>Objasnio primjedbe kao u dostavljenom tekstu „Fleke“ u toku javne rasprave:</p> <p>Član 8 stav 1 al. 3 brisati, a al. 6 preformulisati Član 11 stav 1 tač. 1) poslije riječi „prethodnih“ dodati riječ „postojećih“ tač. 15) brisati prefiks „inovativni“ i poslije riječi „na“ dodati riječ „međunarodnom“ tač. 16) brisati tač. 20) brisati, jer frilensera ne treba regulisati zakonom</p>	<p>Član 8 – nije prihvaćeno Član 11 stav 1 tač. 1) prihvaćeno tač. 15) prihvaćeno tač. 16) tač. 20) nije prihvaćeno</p>
Ana Marković – Unija poslodavaca Crne Gore	<p>Opšti komentar - Frilensere treba regulisati zakonom</p>	<p>Frilenseri su definisani u Zakonu o ID kao i u Zakonu o podsticajnim mjerama</p>